

Čitanje sa razumevanjem

Srpski jezik za 6. razred | Podsetnik za učenike i roditelje

Tekst 1: Kiša i knjiga

Originalni tekst za vežbu: „Mila je pošla u biblioteku da vrati knjigu. Na pola puta počela je kiša. Umesto da požuri, stala je pod nadstrešnicu i knjigu umotala u svoju jaknu. Stigla je kasnije nego što je planirala. Bibliotekarka je pogledala suve korice i rekla: ‘Vidim da si dobro čuvala knjigu.’ Mila se nasmešila, iako su joj rukavi bili mokri.“ Pitanja o Mili odnose se isključivo na ovaj tekst; ne traže poznavanje druge priče.

Tekst 2: Senka u školskom dvorištu

Originalni informativni tekst za vežbu: „Učenici su istog vedrog dana posmatrali senku školskog stuba u 9, 12 i 15 časova. U 12 časova senka je bila kraća nego u 9 i 15 časova. Beležili su dužinu i smer senke, a merenja ponavljali sa iste tačke. Položaj Sunca na nebu menja izgled senke. Ova tri merenja ne dokazuju da je podne svakog dana i na svakom mestu tačno u 12 časova.“ Ograničenje na kraju teksta važno je kao i zabeleženi rezultati.

Neposredno navedeno i ono što zaključujemo

EksPLICITNA informacija napisana je neposredno. Znamo da je Mila pošla u biblioteku da vrati knjigu jer tekst to kaže. IMPLICITNU informaciju izvodimo povezivanjem podataka: to što štiti knjigu po cenu mokrih rukava pokazuje brižljivost. Zaključak nije neograničena mašta. Iz priče ne saznajemo Milin razred, tačan naziv knjige ili cenu jakne. Kada podatka nema, odgovor „tekst to ne navodi“ može biti najtačniji.

Uzrok i posledica

Kiša podstiče Milu da zastane i zaštiti knjigu; zbog tog zadržavanja stiže kasnije. U zadatku razdvoji događaj koji izaziva promenu od promene koja nastaje. Redosled sam po sebi ne dokazuje uzročnost u svakom tekstu. Ovde veza proizlazi iz celog opisa. Koristi reči zato što, zbog toga ili usled, ali proveriti da li se uklapaju u ono što piše. Ne dodaj uzrok poput pokvarenog autobusa, koji nije pomenut.

Čitanje sa razumevanjem

Srpski jezik za 6. razred | Podsetnik | nastavak

Sažetak i prepričavanje

Sažetak izdvaja najvažniju misao i ključne događaje, bez svih detalja. Kratak sažetak prvog teksta glasi: „Mila je tokom kiše zaštitila knjigu jaknom i kasnije stigla u biblioteku.“

Prepričavanje može uključiti nadstrešnicu, razgovor i završni osmeh. U oba slučaja čuvaj smisao, redosled i odnose. Ne menjaj priču tako da bibliotekarka kažnjava Milu, jer toga nema. Ako zadatak ograničava broj rečenica, izaberi bitno umesto da samo prekineš tekst.

Informativni tekst: rezultat i ograničenje

U drugom tekstu rezultat glasi da je pri tim merenjima u 12 časova senka bila kraća. To nije tvrdnja da senka svuda nestaje u 12 niti da je svakog dana tada najkraća. Pouzdan zaključak mora poštovati obim posmatranja. Reči istog dana i sa iste tačke određuju uslove. Kada čitaš vest, naučno objašnjenje ili tabelu, obrati pažnju na datum, mesto, način merenja i ono što autor izričito kaže da nije dokazano.

Tvrdnja, dokaz i obrazloženje

Odgovor „Mila je brižljiva“ proširi dokazom: umotala je knjigu u jaknu, iako su joj rukavi ostali mokri. Dokaz mora podržati baš navedenu tvrdnju. Ne prepisuj ceo pasus ako je dovoljna jedna radnja. U informativnom tekstu dokaz može biti rezultat merenja, a ne postupak lika. U oba slučaja poveži podatak sa zaključkom sopstvenim rečima. Dopušteni su različiti tačni odgovori kada ih tekst zaista opravdava.

Kako čitati kada je pitanje teško?

Najpre pročitaj ceo tekst bez odgovaranja. Zatim pročitaj pitanje i pronadi deo koji mu odgovara. Podvuci ključnu reč: uzrok, dokaz, sažetak ili podatak. Posle odgovora vrati se na tekst i proveri da li si nešto dodao. Kod nepoznate reči pokušaj da zaključiš značenje iz konteksta, a zatim proveri u rečniku. Brzina nije najvažnija; cilj je precizno razumevanje. Roditelj može tražiti pokazivanje mesta u tekstu, ne odmah nuditi rešenje.

Čitanje sa razumevanjem

Srpski jezik za 6. razred | Grupa A | 45 minuta | 40 bodova

Ime i prezime: _____

Grupa A

Datum: _____

Svaki zadatak nosi 4 boda. U grupi A za tačan izbor 2 boda i za smisleno obrazloženje 2 boda. Grupa B: kriterijumi u rešenjima. Konstrukcije: lenjir i šestar. Otvorene književne odgovore proveriti uz tekst ili knjigu.

1. Zašto je Mila pošla u biblioteku?

A) Da vrati knjigu; B) Da kupi jaknu; C) Da izmeri senku (4 boda)

Izbor: _____ Obrazloženje: _____

2. Šta je počelo na pola puta?

A) Školski čas; B) Kiša; C) Prodaja knjiga (4 boda)

Izbor: _____ Obrazloženje: _____

3. Gde je Mila zastala?

A) U autobusu; B) U knjižari; C) Pod nadstrešnicom (4 boda)

Izbor: _____ Obrazloženje: _____

4. Čime je zaštitila knjigu?

A) Svojom jaknom; B) Plastičnom kutijom; C) Tuđim kišobranom (4 boda)

Izbor: _____ Obrazloženje: _____

5. Šta je bibliotekarka videla?

A) Pocepane stranice; B) Suve korice; C) Novu torbu (4 boda)

Izbor: _____ Obrazloženje: _____

Čitanje sa razumevanjem

Srpski jezik za 6. razred | Grupa A | nastavak

6. Koja osobina je potkrepljena Milinim postupkom?

A) Ravnodušnost prema knjizi; B) Neiskrenost; C) Brižljivost (4 boda)

Izbor: ____ Obrazloženje: _____

7. Koji podatak o Mili nije naveden?

A) Koji razred pohađa; B) Zašto ide u biblioteku; C) Da su joj rukavi mokri (4 boda)

Izbor: ____ Obrazloženje: _____

8. Koji sažetak čuva glavne događaje?

A) Mila je izgubila knjigu i kupila novu; B) Mila je po kiši zaštitila knjigu i kasnije stigla u biblioteku; C) Bibliotekarka je kaznila Milu zbog jakne (4 boda)

Izbor: ____ Obrazloženje: _____

9. Zašto je Mila stigla kasnije?

A) Pokvario se autobus; B) Zaboravila je adresu; C) Zadržala se da zaštiti knjigu (4 boda)

Izbor: ____ Obrazloženje: _____

10. Šta su učenici posmatrali u drugom tekstu?

A) Senku školskog stuba; B) Temperaturu reke; C) Brzinu vetra (4 boda)

Izbor: ____ Obrazloženje: _____

Osvojeno: ____ / 40 Sledeći korak: _____

Čitanje sa razumevanjem

Srpski jezik za 6. razred | Grupa B | 45 minuta | 40 bodova

Ime i prezime: _____

Grupa B

Datum: _____

Svaki zadatak nosi 4 boda. U grupi A za tačan izbor 2 boda i za smisljeno obrazloženje 2 boda. Grupa B: kriterijumi u rešenjima. Konstrukcije: lenjir i šestar. Otvorene književne odgovore proveriti uz tekst ili knjigu.

1. Sažmi Milinu priču u dve rečenice. (4 boda)

2. Navedi jednu eksplicitnu informaciju i objasni zašto je eksplicitna. (4 boda)

3. Izvedi jednu implicitnu osobinu Mile i navedi dokaz. (4 boda)

4. Napiši jedan podatak o Mili koji ne možemo saznati iz teksta. (4 boda)

5. Objasni uzrok kašnjenja bez dodavanja novog događaja. (4 boda)

Čitanje sa razumevanjem

Srpski jezik za 6. razred | Grupa B | nastavak

6. Koji su termini merenja u drugom tekstu i kog dana su poređeni? (4 boda)

7. Objasni zašto je pogrešno reći „senka uvek nestaje u 12“. (4 boda)

8. Koji podatak pokazuje da su uslovi merenja ujednačeni? (4 boda)

9. Daj naslov koji odgovara informativnom tekstu i obrazloži ga. (4 boda)

10. Uporedi književni i informativni tekst ovog paketa po glavnoj svrsi. (4 boda)

Osvojeno: ____ / 40 Sledeći korak: _____

Čitanje sa razumevanjem

Srpski jezik za 6. razred | Rešenja i bodovanje – grupa A

Br.	Rešenje i raspodela 4 boda
1	A: Da vrati knjigu. Prva rečenica daje cilj. Tačan izbor 2; smisleno obrazloženje 2 boda.
2	B: Kiša. Tekst izričito navodi početak kiše. Tačan izbor 2; smisleno obrazloženje 2 boda.
3	C: Pod nadstrešnicom. To je mesto navedeno u priči. Tačan izbor 2; smisleno obrazloženje 2 boda.
4	A: Svojom jaknom. Knjigu je umotala u jaknu. Tačan izbor 2; smisleno obrazloženje 2 boda.
5	B: Suve korice. Pogledala je suve korice. Tačan izbor 2; smisleno obrazloženje 2 boda.
6	C: Brižljivost. Zaštitila je knjigu uprkos mokrim rukavima. Tačan izbor 2; smisleno obrazloženje 2 boda.
7	A: Koji razred pohađa. Priča ne navodi njen razred. Tačan izbor 2; smisleno obrazloženje 2 boda.
8	B: Mila je po kiši zaštitila knjigu i kasnije stigla u biblioteku. Prva mogućnost ne dodaje izmišljene događaje. Tačan izbor 2; smisleno obrazloženje 2 boda.
9	C: Zadržala se da zaštiti knjigu. Zastajanje i zaštita knjige objašnjavaju kašnjenje. Tačan izbor 2; smisleno obrazloženje 2 boda.
10	A: Senku školskog stuba. Posmatrali su dužinu i smer senke. Tačan izbor 2; smisleno obrazloženje 2 boda.

Rezultat je smernica za ponavljanje, nije zvanična školska ocena. Prihvatiti drugačije formulisane tačne odgovore. Govor i praktične konstrukcije zahtevaju ljudski pregled; onlajn test nije zamena za tu proveru.

Čitanje sa razumevanjem

Srpski jezik za 6. razred | Rešenja i bodovanje – grupa B

Br.	Rešenje i raspodela 4 boda
1	Cilj odlaska i kiša (1); zaštita jaknom (1); kasniji dolazak (1); sažeto i bez izmišljanja (1).
2	Npr. pošla da vrati knjigu (2); podatak neposredno napisan (2).
3	Brižljiva/odgovorna (2); štiti knjigu iako joj se rukavi kvase (2).
4	Npr. razred/naziv knjige/adresa (2); objašnjenje da tekst ne daje podatak (2).
5	Zastala i zaštitila knjigu zbog kiše. Tačan događaj 2; jasna veza sa kašnjenjem 2.
6	9, 12 i 15 časova (3); istog vedrog dana (1).
7	Nije navedeno nestajanje (2); tri merenja jednog dana nisu univerzalan dokaz (2).
8	Merenje sa iste tačke (2); omogućava poređenje bez promene mesta (2).
9	Npr. Kako se menja senka (2); veza sa merenjem dužine/smera i položajem Sunca (2).
10	Prvi prikazuje situaciju/doživljaj/lik (2); drugi objašnjava posmatranje i ograničenje zaključka (2).

Rezultat je smernica za ponavljanje, nije zvanična školska ocena. Prihvatiti drugačije formulisane tačne odgovore. Govor i praktične konstrukcije zahtevaju ljudski pregled; onlajn test nije zamena za tu proveru.